

Tidningen

SVENSK TORV

Nr. 2/2019

s.8-9

Så skördas torv

s.6-7

Ta vara
på råvaran

s.5

Miljöcertifierad torv
på årsmötet

s.3

Torv och klimatpolitiska
handlingsplanens mål

Tidningen Svensk Torv ges ut av Branschföreningen Svensk Torv i 6.500 exemplar och riktar sig till beslutsfattare, politiker, företag, föreningar och opinionsbildare samt medlemmar (se sid 11) och intresserade. Tidningen medföljer även som bilaga i tidningen Bioenergi.

Nr 2 2019

Ansvarig utgivare

Claes Rülcker, vd, Svensk Torv
info@svensktorv.se

Chefredaktör

Ingrid Kyllerstedt, Svensk Torv
ingrid.kyllerstedt@svensktorv.se

Redaktionsråd

Leif Olsson, Neova
Rita Larsson, Neova
Pia Holmberg, Hasselfors Garden

Produktion och layout

Katarina Magnusson,
Balanserad Kommunikation

Omslagsbild: Stefan Klingberg,
GeoPro

Tidningen och mer information
www.svensktorv.se

Svensk Torv
Arenavägen 33
121 77 Johanneshov
info@svensktorv.se

Branschföreningen Svensk Torv är en samarbetsorganisation för torvproducenter och användare av torv för energiändamål, i yrkesmässig trädgårdsodling och hobbyodling som substrat och jordförbättring samt som strö inom djurhållning. Syftet är bland annat att informera om torv och verka för att torv och torvmark förvaltas på ett hållbart sätt.

Svensk Torv ger ut denna tidning och har en egen sida i fyra nummer av tidningen Viola samt publicerar nyheter och artiklar på www.svensktorv.se och www.torvforsk.se och Facebook.

Alla goda ting är tre

Branschföreningen Svensk Torv har påbörjat ett nytt arbetssätt för att kunna påverka och informera ännu mer effektivt om svensk hållbar torv och dess viktiga roll för den gröna näringen samt klimat, miljö och energi.

Tre arbetsgrupper har bildats och grupperna är öppna för alla medlemsföretag som vill engagera sig i arbetsgrupperna. Det finns en grupp för energitorv som vill sprida vikten av att torv finns med i det svenska bioenergisystemet eftersom torv är en råvara som kompletterar trädbränslet på ett avgörande sätt i landets fjärr- och kraftvärmesystem.

Den andra gruppen hanterar växttorvfrågorna och samlar de medlemsföretag som skördar torv och producerar torvbaserad jord och torv som används som strö inom djurhållningen. Även inom detta område har den svenska torvråvaran en avgörande betydelse, både i form av en inhemsk produkt inom den gröna näringen och som exportråvara till länder inom odlingssektorn där inte samma hållbara torvbruk kan bedrivas som i Sverige.

Den tredje gruppen hanterar juridiska frågor och här är täktstillståndsfrågorna viktiga eftersom det finns uppseendeväckande stora regionala skillnader på en tillståndsgivning som ska vara likartad för hela Sverige. Även den

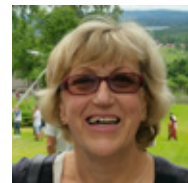
nya fastighetstaxeringen på torvtäkter är en fråga för juridiska arbetsgruppen.

Svensk Torv har lämnat in en hemställan till finansdepartementet eftersom denna konsekvens inte utreddes i samband med att torvlagen avskaffades. Genom arbetsgruppen stöttas detta arbete som också involverar juridiska experter.

Det som är viktigt är att vi parallellt med detta interna arbete ser till att fördomar och felaktiga påståenden om torv bemöts med fakta. Den senaste tiden har detta skett genom en replik i Nerikes Allehanda och ett inlägg i Sveriges Radio (se www.svensktorv.se) där svensk hållbar torv sammanblandades med torv utomlands som skördas under helt andra villkor. Det är viktigt, inte minst för den klimatpolitiska handlingsplanen (se sid 3) att korrekt fakta ligger till grund för politiska beslut som berör en hel bransch som verkar i den gröna näringen och mestadels i glesbygden och gör stora insatser för bättre klimat och miljö.

Ingrid Kyllerstedt

Ansvarig för politik och kommunikation

Artfakta – verktyg för torvtäktshanteringen!

Sveriges lantbruksuniversitetets, SLU, nya webbapplikation Nya Artfakta är till för den som i sitt naturvårdsarbete behöver fakta om arternas status, levnadssätt och utbredning samt bidra med sina egna artobservationer.

I nya Artfakta finns verktyg för naturvård, artbestämning och rapportering. I webbapplikationen Artfakta finns art- och naturvårdsinformation, verktyg för artbestämning och rapportering av artobservationer. Fokus i Artfakta ligger på ca 5 000 rödlistade arter med utförliga texter om bland annat rödlistebedomning, ekologi och utbredning. Rödlistan är en sammanställning av arters status (utdöenderisk) i Sverige. Läs mer på <https://artfakta.se/artbestamning>

Följ oss på Facebook @svensktorv Du har väl inte missat att Svensk Torv finns på Facebook. Gilla och dela sidan så att vi får många följare och kan sprida viktig branschinformation och påverka politiker och beslutsfattare.

Efterbehandlad torvtäkt som blivit ny våtmark

Torvbruket är centralt för att nå klimatpolitiska handlingsplanens mål

I höst ska regeringen lämna den första klimatpolitiska handlingsplanen till riksdagen. Planen ska redovisa hur regeringens politik bidrar till att nå klimatramverkets mål. Svensk Torv har träffat miljödepartementet och informerat om hur branschen vill och kan bidra för att klimatmålen ska nås.

Naturvårdsverket har på regeringens uppdrag tagit fram ett underlag till den klimatpolitiska handlingsplanen. En klimatpolitisk handlingsplan ska sedan göras vart fjärde år. Naturvårdsverket konstaterar att det finns ett stort gap mellan klimatmålen och utsläppsscenarioerna.

Potentialen för negativa utsläpp i Sverige är stor, särskilt för avskiljning och lagring av biogen koldioxid (bio-CCS), men kräver styrning och åtgärder från staten för att kunna genomföras, skriver Naturvårdsverket i sitt underlag.

Svensk Torv föreslår därför att Sverige inrättar ett organ som förvaltar projekt för restaurering av våtmarker för att minska utsläpp av växthusgaser i enlighet med artikel 24a i handelssystemet EU ETS (tillägg 2018/410 till 2003/87/EC).

EU-kommissionen kan då utfärda utsläppsrätter som via det nyinrättade organet kommer projektet till godo.

- På detta sätt utvecklas prissättningen av utsläpp till att även ge intäkter till undvikna och negativa utsläpp. Aktörer på energimarknaden skulle då ha ekonomiska incitament att påbörja storskaliga restaureringsåtgärder av dränerad torvmark, säger Fredrik Borg Dunge från Neova som var med på departementsmötet och är sammankallande i Svensk Torvs energitorvgrupp.

- Det ger också små och medelstora energibolag tillgång till negativa utsläpp. Likaså ökar det resurseffektiviteten genom att ta tillvara en resurs som annars går förlorad via växthusgasavgång till atmosfären och utökar därmed mängden biomassa att använda för Sveriges klimatarbete, förklarar han.

Bakgrunden till Svensk Torvs förslag är att torvmark som tidigare har dränerats för att utöka arealen jord- och skogsmark är en av Sveriges största källor till växthusgaser. Anledningen till det är att torv enkelt uttryckt kan sägas bildas av mossor i en vattenbubbla. Den vattenbubblan

spräcks då marken dräneras för att människan ska kunna odla mat eller producera skog på den. När vattenbubblan är spräckt kan luften komma åt kolatomerna som är bundna i det organiska materialet och läckaget av växthusgaser startar.

Naturvårdsverket pekar i sitt underlag till regeringen ut fem områden. Ett av dessa är en strategi för bioekonomi och smart användning av biomassan.

- Skogen kommer inte att räcka till för alla gamla och nya användningsområden och här har svensk hållbar torv, skördad på dränerad torvmark som läcker växthusgaser, en nyckelroll, säger Fredrik Borg Dunge.

Genom att till departementet framhålla torvbrukets centrala roll i regeringens arbete för att nå klimatmålen är Branschföreningen Svensk Torvs förhoppning att detta ska finnas med i den klimatpolitiska handlingsplanen med de utmaningar och åtgärdsområden som är centrala för att nå Sveriges klimatmål.

Text: Ingrid Kyllerstedt
Foto: Neova

Välbesökt årsmöte i Jönköping

Text och foto:
Ingrid Kyllerstedt

Årsmötet anordnades i mars i Jönköping och samlade närmare 40 deltagare. På programmet stod en presentation av RPP-certifierad torv liksom av det närbelägna Konungsöprojektet. Dessutom en ny modell för medlemsavgifterna som nu ska bli mer transparenta.

I år hade Jönköping, som ligger mitt i växttorvens mecka, valts ut som värd för mötet. Under det inledande årsmötet valdes en ny styrelse. Föreningen ska inte ha någon tillförordnad VD under ordinarie VD:s sjukskrivning. Det innebär att Ingrid Kyllerstedt får en delvis ny roll som ansvarig för politik och kommunikation och att Torbjörn Claesson, styrelseordförande, anlitas för att vara verksamhetsansvarig på konsultbasis.

- Nyordningen gör att vi åter har två personer som arbetar på kansliet, vilket behövs. Ingrid har ensam fått sköta ruljansen och det är inte långsiktigt eftersom arbetet är omfattande, säger Jan Burvall, vice ordförande i styrelsen.

Ytterligare en nyhet på årsmötet var ett förslag på en ny modell för medlemsavgifterna. Förslaget har arbetats fram av en särskild grupp bestående av medlemsföretag från de olika kategorierna; energiföretag, växttorvföretag och konsulter. Ett första förslag redovisades och det bygger på fasta avgifter kombinerat med en tilläggsavgift per kubikmeter producerad torv. I korthet innebär modellen att den speglar den nuvarande situationen då växttorv har större skörde- och användningsvolym än energitorv.

Förslaget på nya medlemsavgifter kommer att presenteras i sin helhet på höstmötet som då ska fatta beslut om att införa den nya modellen för medlemsavgifterna.

Ett studiebesök på Jönköping Energi anordnades parallellt som seminariet om RPP-certifierad torv som beskrivs i artikeln på nästa sida.

På kvällen samlades deltagarna till en gemensam middag då Göran Andersson från familjeföretaget Econova i Norrköping, avtackades för sina insatser i styrelsen där han varit medlem i många år och på nära håll kunnat följa och delta i utvecklingen inom torvbranschen. Göran efterträds i styrelsen av Jeanette Tretten, VD, Econova.

Foton uppifrån:

Styrelsemedlemmarna som var med på årsmötet: Torbjörn Claesson, ordförande, Fredrik Råms, Hasselfors Garden, Jeanette Tretten, Econova, Sabine Jordan, SLU, Fredrik Borg Dunge, Neova, Rita Larsson, Neova, Jan Burvall, Skellfteå Kraft.

Per-Ola Andersson, Södra i samråd med Pia Holmberg, Hasselfors Garden.

Fr vänster: Mikael Wågesson, Råsa Torv, Bent Jenssen, VTS Maskin & Ryds Torv, Anders Hjalmarson, Scan-Peat & Mullmäster och Dan Johansson, Söftesmåla Naturtorv.

Ansvarsfullt Producerad Torv

- seminarium om miljöcertifiering

I samband med Svensk Torvs årsmöte i Jönköping hölls ett intressant seminarium om miljöcertifieringen Responsibly Produced Peat. Sedan några år tillbaka finns en internationell miljöcertifiering för växttorvtäkter och produkter framställda av torv från dessa täkter.

Certifieringen har utvecklats i Nederländerna, då torv är en oundgänglig insatsvara för den omfattande trädgårdsnäringsen. Det finns för närvarande inte alternativa råvaror i tillräcklig mängd och kvaliteten för att helt ersätta torv om Europa ska kunna producera växtbaserade livsmedel och prydnadsväxter i den omfattning som efterfrågas.

Samtidigt ställs stora krav på att torven som används i odlingssubstrat till växter framställs på ett försvarbart och ansvarsfullt sätt. Europeiska odlingssubstratproducenter och konsumenter efterfrågar i allt högre grad torv från täkter som har denna certifiering. Idag finns ett femtiotal certifierade täkter runt om i Europa, varav två i Sverige, den totala ytan som är certifierad är för närvarande ca 13 000 ha.

Certifieringen bygger på sex grundprinciper där man väljer torvmark som redan är påverkad av mänsklig aktivitet och där produktionen sker under kontrollerade och övervakade former. Allra viktigast är sedan att efterbehandlingen leder till att täktområdets naturvärden blir minst lika bra eller i de flesta fall betydligt bättre än innan täkten startade. Genom stränga krav på efterbehandling och inflytande från olika intressentgrupper leder detta till förbättrad biodiversitet, vilket gjort det möjligt för miljöorganisationerna som sitter i RPPs styrelse att förorda detta arbetssätt.

Seminarier leddes av Maureen Kuenen, Executive Officer, RPP och Hein Boon, från sekretariatet i Nederländerna. Vidare deltog Claes Bohlin, CymBio Consult (tidigare Hasselfors Garden AB) som representant för RPPs styrelse. Claes har representerat den europeiska torvindustrin från stiftelsens start 2013.

Maureen Kuenen beskrev bakgrunden till certifieringen och gav en relativt detaljerad genomgång av principer, kriterier och indikatorer för certifieringen. Som ett stöd för de som ska gå med i certifieringen finns en checklista (som för övrigt just blivit översatt till svenska) som de sökande företagen ska använda för att dokumentera hur man på olika sätt uppfyller de fem olika kapitlen i certifieringen. När företagen anmält sig och fyllt i checklistan är det dags för inspektion av det fristående certifieringsorganet. Det sker dels genom att en inspektör kontrollerar checklistan

och dess dokumentation, dels av en omfattande inspektion på den aktuella produktionsplatsen.

Torv som kommer från certifierade täkter kan sedan säljas med RPPs certifieringsmärke enligt givna regler och de företag som förädlar den måste också ingå i systemet för att märkningens giltighet ska kunna garanteras ut till slutanvändare.

För att underlätta för såväl sökande företag som för certifieringsorganets inspektion ägnades en del av dag två till att diskutera på vilka punkter svensk lagstiftning och tillståndsgivningsprocess redan täcker in olika specifika delkrav i RPPstandarden. Slutsatsen blev att det finns ett antal frågor att titta närmare på och att detta arbete bör genomföras av en insatt miljökonsult. Den frågan drivs vidare i samarbete mellan RPP och Svensk Torv.

Text: Claes Bohlin
Foto: Ingrid Kyllerstedt

Hein Boon,
Maureen Kuenen
och Claes Bohlin

GeoPro

Ta tillvara på råvaran och skapa nya våtmarker

Text:
Katarina Magnusson
Foto: GeoPro

Stefan Klingberg startade företaget GeoPro 2003 och har en bred kompetens inom täktplanering och miljöprövning. Efter några år på Sabema i Göteborg och på Jehanders i Stockholm, med erfarenhet från sten- och ballastindustrin av såväl försäljning som produktion, samt närmare tio år på länsstyrelsen med myndighetsutövning har han en djup förståelse för både industrins och myndigheters villkor och drivkrafter. Detta är värdefulla insikter i arbetet både med ansökningsprocesser och projektledning.

GeoPro arbetar med täkter för grus, morän, berg, torv, blocksten och kalksten och har ett väl upparbetat nätverk med experter inom kartteknik, naturmiljö på land och i vatten, buller och vibrationskontroll med mera som GeoPro samarbetar med.

Stefan redo för vattenprovtagning med sina dansk-svenska gårdshundar Hjordis och Märta.

Trots att blocksten, berg, kalkindustri och torv är fyra ganska olika branscher med skilda förutsättningar så är det samma lagstiftning och samma tillstånd som gäller. Det innebär att Stefans långa erfarenhet kommer väl till pass inom samtliga områden.

Stefan är berggrunds- och oljegeolog i grunden och berättar att det inom torv inte finns så mycket utbildning så det är erfarenhet som är hans styrka. Torven var i ropet på 80-talet som ersättning till oljan. Sen har den fått ett uppsving när det gäller odlingstorv och torvströ som kommit tillbaka samt som odlingssubstrat. Stefan menar att både när det gäller miljö i stort, kvalitet och de tekniska egenskaperna är torven svårslagen.

Få försöker sig på att ansöka på egen hand

Stefan kommer ofta in tidigt i processen, redan när den sökande har en idé om en nylokalisering eller förlängning av en täkt, vilket är bra då det innebär att han får ett helhetsgrepp. Det gör det lättare att identifiera problem i tidigt skede. Kommer man fel i en ansökningsprocess kan det vara svårt att rätta till det senare.

- Nuförtiden är det få som försöker sig på att ansöka på egen hand, det har blivit allt krångligare och mer komplext, säger Stefan Klingberg.

Samrådsprocessen och miljöbedömningar som ingår i alla ansökningar enligt miljöbalken och kravet på naturvärdesinventeringar och andra utredningar gör det allt krångligare. Tidigare hade GeoPro anställda biologer och

ekologer som genomförde naturvärdsinventeringar. Idag tar man istället in underkonsulter som är uppdaterade på den svenska standard för naturvärdesinventeringar som numera gäller.

Stefan anser att man ofta skyller den komplicerade processen på EU:s regler och direktiv. Det finns ingen motkraft som gör att den förenklas. Det går snarare mot en större komplexitet i lagstiftningen och därmed ännu större skillnader i tolkningar av den.

- Miljöbalken är väl bra i grunden, men det finns ett mycket stort spann i hur man tolkar den och det skiljer sig också mycket mellan olika län och miljöprövningsdelegationer, säger Stefan.

- Innan miljöbalken trädde i kraft hade vi naturvårdslagen med en enda paragraf (18 §) och ibland miljöskyddslagen att ta hänsyn till. Prövningen enligt miljöbalken innebär numer ofta många dubbelprövningar och flera olika tillstånd, t ex Natura 2000 och markavvattningsförutom den egentliga prövningen enligt 9 kapitlet i miljöbalken. Det är ganska obegripligt att man inte förenklar så att det åtminstone bara är en prövning och ett tillstånd som gäller, fortsätter han.

Stefan menar att det finns och har funnit stora möjligheter att förenkla och bara ha en enda prövning för hela verksamheten. Idag prövas till exempel markavvattnings för sig fast dikning och markavvattnings också ingår i den egentliga prövningen enligt 9 kap av tåkten.

Stefan berättar att det finns torvkoncessioner (tillstånd) han har arbetat med i 7-8 år där det blivit ändringar i lagstiftningen under ärendets gång vilket är omöjligt att förutse.

Påverkansarbetet är viktigt

GeoPro är medlemmar i Branschföreningen Svensk Torv och han tycker att föreningen gör ett viktigt arbete.

- Särskilt de senaste åren har föreningen bearbetat politiker och arbetat för att få förståelse för torven och torvbruket som är komplext och där få har en totalbild, säger Stefan.

Han jämför med branschorganisationerna inom skogsindustrin, vindkraft och gruvarbete som också arbetar för att förenkla den otransparenta ansökningsprocessen och framför allt för att förkorta de långa handläggningstiderna. De är mycket större branscher där påverkansarbetet ändå går långsamt så då förstår man hur lite den mycket mindre Branschföreningen Svensk Torv har att sätta emot. Men att fortsätta påverka politikerna är en av de viktigare delarna för föreningen att fortsätta arbeta med enligt Stefan.

Torven är förnybar, om än långsamt förnybar

Det finns en grundinställning från olika miljöorganisationer att torv inte är bra. Och det blåser negativa vindar när det gäller torv även i Europa till exempel i Storbritannien.

- Vi har både skogsbruk och jordbruk där man brukar jorden så det borde finnas plats att även bruka torv. Det är ungefär samma klimatpåverkan och torven är förnybar om än långsamt förnybart, säger Stefan.

Stefan ser ändå en framtid för torven, men förutom att påverka politiker behövs mer forskning och kunskap samt bra och flera efterbehandlingsexempel för att visa att det går att skapa höga naturvärden när en torvtäkt efterbehandlas.

- Ett argument som inte används mycket är att torven är en bioråvara och vi har ett allt större behov av bioråvara. Skogen får fler användningsområden inom vilka vi lika gärna kan använda torven och det skulle betyda att vi får ännu större tillgång till bioråvara, menar Stefan.

”Ta tillvara på en värdefull och miljövänlig råvara och skapa sedan nya våtmarker med hög biologisk mångfald och höga naturvärden.”

Nästan en fjärdedel av landet är täckt av torvmarker så det finns enorma tillgångar, även om stora markområden är skyddade som nationalpark eller naturreservat. Vi nyttjar dessutom bara mark som sedan tidigare är kraftigt påverkad. Idag läcker den marken koldioxid som inte kommer till nytta och den marken har idag ganska låga naturvärden.

- Ta tillvara på en värdefull och miljövänlig råvara och skapa sedan nya våtmarker med hög biologisk mångfald och höga naturvärden, uppmanar Stefan.

Hundarna Hjördis och Märta undersöker att överfallet vid utloppet av en damm är i sin ordning.

På GeoPro finns erfarenhet från sten- och ballastindustrin av såväl försäljning som produktion samt från myndighetsutövning. Det är erfarenheter som ger GeoPro en djup förståelse för både industrins och myndigheters villkor och drivkrafter som i sin tur kan vara värdefulla insikter för att nå framgång i ansökningsprocessen och i övrig projektledning.

För mer information: www.geopro.se

Så skördas torv

- för odling, energi, djurhållning och mycket mer

Text: Katarina Magnusson

Torv kan användas till mycket. Idag används torven främst till odling, energi och djurhållning men den kan också användas som filter för sanering, som fibrer i textilier och som byggmaterial.

Torven skördas på olika sätt beroende på mossen den skördas från och vad den ska användas till. Här får du veta lite mer om de olika produktionsmetoderna för torv; fräs- och harvtorv, blocktorv, grävtorv samt stycketorv.

Sverige har näst intill oändliga mängder torv och tillväxten är större än uttaget. Torven som skördas i Sverige kommer enbart från dränerade torvmarker, som tidigare dikats ut och som idag läcker koldioxid. Vid efterbehandling av marken skapas dessutom ett högre naturvärde än vad marken hade innan och bidrar till att öka den biologiska mångfalden.

Frästorv och harvtorv

De största volymerna torv skördas som frästorv och harvtorv. Torven skördas genom att ett tunt skikt på

1,5-2cm fräses eller harvas upp för att sedan vändas och torkas två till tre dagar. Under torktiden måste torven varsamt vändas ett par tre gånger. Därefter samlas den upp i strängar med hjälp av skrapor för att kunna lastas ut från mossen.

Torven läggs i stackar där den förvaras tills den transporteras till kunden. Stackarna täcks med plast för att minska syretillförsel och hålla torven torr från snö och regn. En stack kan förvaras i flera år och kan därför fungera som ett beredskapslager.

Torven kan, på samma yta, skördas upp till 5-10 gånger per år, beroende på vädret. Hur många år ytan kan nyttjas beror på hur tjockt torvlager det finns i mossen, tex Norrbumyren har skördats sedan 1983 och producerar än idag torv som kan användas för olika ändamål.

Torv kvaliteten och användningen avgör skördemetoderna. Harvtorv används oftast till odling och stallströ, där torvens struktur spelar en viktig roll. Den är ljusare och skördas lite fuktigare. Den mörkare torven längre ner i mossen, kan skördas som fräs-

torv och torkas lite mer och används främst till energi.

Blocktorv

Ljus, inte alltför humifierad torv kan även skördas som blocktorv. Blocktorven skärs med en speciell maskin och lyfts upp på hösten. Blocken får sedan stå ute på mossen under frysperioden. På våren/försommaren staplas torvblocken varsamt för hand i stackar på ett speciellt sätt för att få god luftcirkulation mellan blocken så att de torkar. Stackarna täcks med plast för att skyddas mot regn.

Frysning och den långsamma torkningen gör att blocktorven får väldigt bra vattenuptagningsförmåga och med en varsam förädling behålls större bitar i slutprodukten, vilket gör den väldigt bra för odling.

När blocken har torkat körs de till fabrik där torven förädlas. Den mals eller rivs och siktas ner till olika fraktioner. Blocktorv används i yrkesodling och som stallströ. Den kan även användas som tex byggblock i trädgårdar.

Foton nedan:

Fräs-/harvtov skördas, Neova

Fräs-/harvtovs ilandkörs, Neova

Blocktorv på tork innan stackning, Söftesmåla Naturtorv

Grävtorv

Grävtorven grävs upp med en grävmaskin och läggs i högar eller strängar ute på torvtäkten så att vattnet får rinna ur. Det är bara den svarta torven längst ner i en mosse som skördas på detta vis.

Torven får ligga kvar på tåkten över vintern, på vissa ställen får den ligga över sommaren då det till exempel enbart går att köra på myren när tjälén ligger. Det bästa resultatet på torven får man om den ligger ett år så den hinner vattna ur ordentligt.

Grävtorven används till växtodling och är lite för blött för energi- och ströändamål. Den blandas alltid med ljusare torv och är vanlig i konsumentjordar där den bidrar med sin mörka färg, vatten- och näringshållning.

Vill man tex göra en naturfågelsjö vid efterbehandlingen så måste man ta bort all torv och då är detta en bra metod. Vill man däremot odla på marken så behöver en viss mängd torv sparas.

Metoden kan uppfattas mindre varsamt än andra metoder eftersom maskinerna gräver upp all torv. Det innebär dock att man nyttjar torvtäkten fullt ut och förhindrar fortsatt koldioxidutsläpp samt bidrar till att höja resultatet av efterbehandlingen.

Metoden dammar inte heller och har lägre brandrisk vid skörd eftersom den är blöt. På vissa ställen kan man kombinera olika metoder och skörda genom tex harvning först och sedan gräva upp den sista torven. Det är idag svårt att få tåktillstånd och då vill man ofta nyttja möjligheten att skörda alla torv som finns på tåkten fullt ut.

Stycketorv

Vid stycketorv används vanligtvis en torvmaskin med en inmatnings-skruv som tar upp torven ca 30-40 cm under ytan där den är fuktig. Torven matas in i ytterligare en skruv, ungefär som en köttkvarn, och det kommer ut torv i form av korvar.

Efter upptagning ska torven torka i ca två veckor, beroende på väder, under den tiden vänds torven ett par tre gånger. Detta måste ske varsamt för att inte smula sönder torvbitarna.

Därefter läggs torven upp i strängar för att sen kunna lastas ut från myren. För en effektiv ilandkörning ska strängarna vara så raka och höga som möjligt. Ilandkörning är ett branschuttryck som innebär att torven transporteras till stacken, dvs det torvlager där torven förvaras tills den går vidare ut till kunderna.

Stycketorv kan skördas två till fyra gånger per år beroende på vädret och den används i stort sett endast till energi.

Tack för värdefull hjälp med fakta:

Pia Holmberg och Fredrik Rähms,
Hasselfors Garden
Eric Hjalmarsson, Mullmäster
Rita Larsson och Nils-Erik Bodén,
Neova

Efterbehandling

Bilden överst visar den efterbehandlade Nygårdsmossen.

I nästa nummer kommer du att kunna läsa om efterbehandlingar av torvtäcker och hur vi i Sverige gynnar klimatet och den biologiska mångfalden och skapar nya viltvatten i våra landskap.

Foton nedan:

Blocktorv på tork innan stackning, Söftesmåla Naturtorv

Höläggning av grävtorv på mosse, Hasselfors Garden

Stycketorv skördas, Neova

Färdplanen håller dörren öppen

Text: Fredrik Borg Dunge
och Ingrid Kyllerstedt

Branschföreningen Svensk Torv har undertecknat en färdplan för fossilfri uppvärmning inom Fossilfritt Sverige som arbetar på uppdrag av regeringen för att engagera näringslivet i riksdagens mål om att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer.

Färdplanen beskriver hur uppvärmningssektorn först ska bli fossilbränslefri och sedan ska vara en kolsänka som hjälper till att minska den totala mängden växthusgaser i atmosfären. Med fossilbränslefri avses i färdplanen ingen användning av fossila bränslen; kol, olja eller naturgas. Färdplanen håller därmed dörren öppen för fortsatt användning av energitorv liksom avfall.

Att uppvärmningssektorn tar upp ambitionen att bli en kolsänka i sin färdplan ser Svensk Torv som mycket positivt. Svensk Torv har i flera år arbetat för att politiken ska upp-

märksamma att de stora utsläppen från tidigare misslyckad dränerad torvmark måste åtgärdas utifrån ett livscykelperspektiv och jobbat för ett synsätt som premierar borttagen CO₂.

Inte bara färdplanen pratar nu om kolsänkor. Intresset för att fånga in och lagra koldioxid i marken växer på olika håll. Ett exempel på det är att Svebio anordnade en välbesökt heldag om kolsänkor den 16 maj. Först ut var Monica Daoson och Björn Boström från Klimatpolitiska vägvalsutredningen som handlar om kompletterande åtgärder för att nå negativa utsläpp. De har under utredningen träffat Branschföreningen Svensk Torv. De visade att restaurering av dränerad torvmark är en viktig åtgärd.

Ett faktum som talar för att intresset för restaurering av dränerad torvmark kommer att öka ytterligare framöver är att de senaste officiella

kostnadsuppskattningarna från Naturvårdsverket.

Där uppges en kostnad för det på cirka 100 kronor/ton CO₂e. Det kan jämföras med siffror från Stockholm för infångning av koldioxid i rökgaserna från Värtaverket via BECCS (BioEnergy Carbon Capture and Storage) som ligger på cirka 1 000 kronor/ton CO₂e.

Med restaurering av dränerad torvmark ökar dessutom den biologiska mångfalden. Svensk Torv driver linjen att det är mycket viktigt att rätt mark väljs för restaurering så att produktiv mark inte drabbas av försumpning. En möjlighet är att staten visar vägen genom att restaureringsåtgärder påbörjas på statligt avsatt mark som till exempel Natura 2000-områden. De dränerade torvtäkterna är ju trots allt ett resultat av statliga bidrag till utdikning av jord- och skogsmark.

Vill du engagera dig i arbetsgrupperna?

Svensk Torv har tre arbetsgrupper som beskrivs på sidan 2 i detta nummer. Vill du anmäla ditt intresse att delta i någon eller några av dem, kontakta den som är sammankallande för respektive arbetsgrupp.

Energitorvgruppen: Fredrik Borg Dunge, Neova, e-post: fredrik.dunge@neova.se

Växttorvgruppen: Pia Holmberg, Hasselfors Garden, e-post: pia.holmberg@hasselforsgarden.se

Juridiska gruppen: Rita Larsson, Neova, e-post: rita.larsson@neova.se

Svensk Torvs medlemmar

Aros Maskin & Emballage AB
www.arosmaskin.se

BMR Produkter
www.bmrprodukter.se

COWI
www.cowi.se

Degernes Torvstrøfabrikk
Kontakt: Ragnar R. Halvorsen,
rrbalvo@gmail.com

E.ON Värme Sverige
www.eon.se

Econova
www.econova.se

Emmaljunga Torvmull
www.emmaljungatorvmull.se

Fagerhults Torv
www.fagerhultstorv.se

Färnbo Skogs- och kartjobb
Kontakt: Rolf Andersson,
rolfan.sixbo@gmail.com

Garden Products
www.gardenproducts.se

GeoPro
www.geopro.se

Gällivare Energi
www.gallivareenergi.se

Hasselfors Garden
www.hasselforsgarden.se

Hedberg Ekologkonsult
www.ekologkonsult.se

Holmebo Torv
www.holmebotorv.com

Holmen Energi
www.holmen.com

Hummeltorp
www.hummeltorp.se

Hyltetorps Torv
hyltetorpsstorv@hotmail.com

Härjeåns Energi
www.harjeans.se

Hörle Torv
Ågs av Horticoop, Lentse Potgrond i
Nederländerna. www.horticoop.com

ILOO - Ingenjörfirma Lars-Ola Olsson
Kontakt: iloo@telia.com

Jiffy Group
www.jiffygroup.com

Jordförbättringar i Frändefors
Kontakt: Conny Carlsson,
vbgrostskydd@gmail.com

Jämtkraft
www.jamtkraft.se

Killebergs Torvindustri
Kontakt: killtorv@telia.com

Kommunbränsle i Ådalen
www.bmab.se och ovikenergi.se

Krontorp
www.krontorp.se

Linnea Consulting
Kontakt: per-axel.f@telia.com

Mark- och miljörådgivning Sverige
www.markochmiljoradgivning.se

Mullmäster
www.stallvital.se

Neova
www.neova.se

Nordby Maskin
www.nordbymaskin.no

RS Produkter
www.rsmustang.se

Råsa Torv
Kontakt: rasatorv@gmail.com

Ryttarens Torvströfabrik
www.ryttaren.nu

Rölunda Produkter
www.rolunda.se

Sandviken Energi
www.sandvikenenergi.se

ScanPeat
www.scanpeat.com

Skellefteå Kraft
www.skekraft.se

Svenarums Torvprodukter
www.svenarumstorvprodukter.se

Sävne Torv
www.savne-torv.se

Södra Skogsenergi
www.sodra.se

Södra Århults Torv
www.sodraarhultstorv.se

Söttesmåla Naturtorv
Kontakt: softesmalanaturtorv@telia.com

Torstamåla torvmuseum
www.hembygd.se/dadesjo/torstamala-torvmuseum/

Torvfabrikernas Centralförening (TFC)
Kontakt: Claes Bohlin,
claes@cymbio.se

Ulvö Torv
Kontakt: ulvotorv@telia.com

Uvat
www.uvat.se

VTS Maskin & Ryd Torv
www.vtsmaskin.se

En kortfattad presentation samt kontaktuppgifter till samtliga medlemsföretag finns på www.svenskatorv.se under fliken Medlemmar.

MEDELEM I
BRANSCHFÖRENINGEN
svensk
TORV

Vill du veta mer?

Branschföreningen Svensk Torv informerar och arbetar för torv och den roll den fyller i ett hållbart torvbruk och energisystem. Torv används för energiändamål, i yrkesmässig trädgårdsodling och hobbyodling som substrat och jordförbättring samt som strö inom djurhållning. Sveriges yta består till en fjärdedel av torv och rätt förvaltd kan denna inhemska råvara bli en ännu större tillgång.

För mer information se www.svensktorv.se
eller mejla till info@svensktorv.se.
Följ oss även på Facebook @svensktorv

Denna tidning ges ut av Branschföreningen Svensk Torv
och medföljer även som bilaga i tidningen Bioenergi

Myrtilleja, foto: Dag Fredriksson